

Fatime Hasani – Ruhani*

Qefsere Berisha*

KONVENTA EVROPIANE PËR LIRITË DHE TË DREJTAT THEMELORE TË NJERIUT

-DISKRIMINIMI ME THEKS TË VEÇANTË NE DISKRIMINIMIN NDAJ GRUAS-

ABSTRAKT

Përmes këtij punimi është synuar që të paraqesim diskriminimin, llojet e diskriminimeve e posaçërisht diskriminimin ndaj gruas. Përkundër faktit se jetojmë në shekullin XXI, përkundër asaj që shoqëria njerëzore ka bërë progres të madh dhe ka përparuar jashtëzakonisht (dhe po ec me hapa të mëdhenj përpara), për fat të keq nuk mund të themi se diskriminimi në këto kohëra moderne i përket së kaluarës. Fatkeqësisht, diskriminimi e sidomos diskriminimi ndaj gruas (femrës) është i pranishëm, diku më pak e diku më shumë, diku në disa forma e aspekte tjera jetësore varësisht nga rajoni apo vendi ku ato jetojnë apo veprojnë. Përmes një rasti konkret jemi munduar që të prekim këtë temë në thelbin e sajë, të pasqyrojmë vuajtjet e personit të gjinisë femërore e cila të gjitha këto vuajtje, gjithë këtë diskriminim e ka përjetuar për të vetmin fakt që ishte femër. Po ashtu, kemi prekur edhe disa aspekte vendore të diskriminimit, bazën ligjore, ku në këtë drejtim ka pozitivitet dhe lëvizje për të mirë. Diskriminimi është temë aktuale çdo herë, në çdo shoqëri, shtet apo qoftë edhe komunitet. Matësi kryesor i këtij përparimi është edhe pozita dhe roli i gruas në një shoqëri sepse avancimi i saj varet shumë edhe nga roli, edukimi, barazimi i rolit të saj në te. Pra kemi trajtuar këtë çështje në aspektin e Konventës Evropiane të të Drejtave të Njeriut dhe nga Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut.

Fjalët kyçe: diskriminimi, barazia, gjinia, barazia gjinore, etj.

HYRJE

1. Për diskriminimin në përgjithësi

Shpesh është më lehtë të zemërohesh nga padrejtësitë që ndodhin në gjysmën tjetër të botës, sesa nga shtypjet dhe diskriminimi që ndodh një gjysmë rrugë larg nga shtëpia jonë. Provoni

* Fatime Hasani-Ruhani, candidate për gjyqtare

* Qefsere Berisha, candidate për gjyqtare

të mendoni për ndonjë person të cilin ju e njihni dhe i cili, e cila gjatë gjithë jetës së tij /saj nuk ka qenë ndonjëherë subjekt i ndonjë forme të diskriminimit. Do ta shihni se nuk do të mund ta gjeni asnjë të tillë.

Në kuptimin më të gjerë, të drejtat e njeriut merren si të drejta të cilat i takojnë çdo individ. Si pasojë e të qenit njeri, pavarësisht nga aktet ligjore, duke e pohuar ekzistencën e të drejtave të njeriut, themi se çdo qenieje njerëzore me vet faktin se ai ose ajo është e tillë i takon diçka. Të çmuarit e vlerës unike të çdo qenieje njerëzore nga ana e bashkësisë ndërkombëtare qon jo vetëm kah përpjekjet për eliminim e elementeve destruktive për individin por edhe kah ato për krijimin e kushteve të cilat do t'i mundësonin atij ose asaj që të zhvillohet dhe përparojë. Të drejtat dhe liritë themelore si të drejta imanente ekzistojnë pavarësisht nga vullneti i një individ apo grupi të njerëzve. Ato as nuk fitohen as nuk dhurohen nëpërmes të çfarëdo veprimi. Ato mund të mos njihen apo respektohen por ato prapë se prapë i takojnë një individ. Të drejtat dhe liritë themelore të njeriut nuk janë të lidhura me norma ligjore të miratuara sipas rregullit, por miratimi i normave të përshtatshme bëhet me qëllim që t'i mbrojë të drejtat e njeriut dhe t'i përcaktojë mënyrat e realizimit të tyre.

Normat ligjore të të drejtave të njeriut nuk i përcaktojnë të drejtat dhe liritë themelore, ato vetëm i garantojnë ato. Veprimet e caktuara, apo heqja dorë nga ato, i takojnë një njeriu dhe e ka bazën e vet primare në veçantinë e të qenit njeri. Kjo veçanti, gjithashtu është bazë për caktimin e dinjitetit të çdo qenieje njerëzore. Çdo qenie njerëzore konsiderohet si qëllim në vete, prandaj askush nuk duhet të trajtohet si një mjet i thjeshtë dhe nëse një trajtim i tillë do të ishte shumë i dobishëm për shoqërinë apo për vet personin.

Barazia është një element tjetër me rëndësi i konceptit të të drejtave të njeriut, të gjitha qeniet njerëzore lindin të lira e të barabarta nga pikëpamja e dinjitetit dhe e të drejtave.

Parimi sipas të cilit të gjitha qeniet njerëzore kanë të drejta të barabarta dhe duhet të trajtohen njësoj, paraqet bazën e kuptimit të të drejtave të njeriut dhe rrjedh nga dinjiteti i barabartë njerëzor i çdo individ. Mirëpo kjo e drejtë natyrore, e barazisë, qoftë në të kaluarën ose tani, asnjëherë nuk u është ofruar të gjitha qenieve njerëzore në mënyrë të plotë.

Që nga fillimi i njerëzimit, diskriminimi, qoftë në një formë qoftë në tjetrën ka paraqitur problem. Diskriminimi është bërë gjithkund, ndaj njerëzve autoritativ dhe ndaj minoriteteve, kundër zezakëve, hebrenjve, kundër aborigjenëve të Australisë, romëve edhe në fise të ndryshme të Afrikës, punëtorëve emigrantë, refugjatëve, azilkërkuesve. Diskriminimi ndodh ndaj fëmijëve, femrave të cilat trajtohen si qenie njerëzore më pak të vlefshme, njerëzve të infektuar me HIV- AIDS, kundër atyre që kanë të meta fizike dhe psikike, diskriminimi ndaj punëtorëve, diskriminimi gjinor në punë, diskriminimi ndaj grave me rastin e asistencës në rast të papunësisë, e shumë e shumë diskriminime të tjera.

Diskriminimi shfaqet në aq shumë forma, sa që mund të supozojmë se secili në një farë forme dhe sasi ka qenë i prekur nga diskriminimi. Diskriminimi është një akt ç'njerëzor, poshtërues e degradues dhe është prezent që nga krijimi i njerëzimit. Në përgjithësi diskriminimi konsiderohet çdo formë e dallimit, përjashtimit, kufizimit ose ndonjë referimi me qëllim të mohimit ose refuzimit të drejtave të barabarta dhe mbrojtjes si dhe paraqet ndikim të parimit të barazisë dhe fyerje ndaj dinjitetit njerëzor. Varësisht nga arsyeja për

trajtim kemi diskriminimin në baza racore, fetare, kombëtare, ngjyre, gjinie, religjioni, orientim seksual etj.

2. Diskriminimi ndaj gruas

Diskriminimi i bazuar në gjini është i rëndomtë dhe përkundër përparimit të bërë në këtë aspekt në shumë vende ekzistojnë sisteme të cilat ndër të tjera u mohojnë femrave të drejtën e përfaqësimit të pasurisë martesore - bashkëshortore, të drejtën e trashëgimisë në kushte të barabarta me meshkuj dhe të drejtën për punë dhe udhëtim pa leje të burrit. Gratë janë po ashtu subjekt i dhunës dhe i praktikave të keqpërdorimit çka vazhdon me të njëjtin vrull në shumë vende dhe me këtë ato zakonisht vuajnë diskriminim e dyfishtë si për shkak të racës apo origjinës së tyre ashtu edhe për shkak se janë femra. Në Azi (si dhe në shumë vende tjera të botës) shumica e prindërve preferojnë të kenë djem e jo vajza. Sipas një raporti të OKB-së për vitin 2011, popullsia në këtë pjesë të botës kishte afro 134 milionë gra më pak për shkak të abortit, vrasjes foshnjore dhe për shkak të lënies pas dore.

Arsimimi. Në mbarë botën, gratë dhe vajzat përbëjnë dy të tretat e njerëzve me më pak se katër klasë shkollë.

Ngacmimi seksual. Mbi 2,6 miliardë gra jetojnë në vende ku përdhunimi nga bashkëshorti ende nuk konsiderohet krim.

Shëndeti. Në vendet në zhvillim, afërsisht çdo dy minuta një grua vdes nga ndërlikimet gjatë shtatzënisë ose gjatë lindjes ngaqë nuk merr kujdesin e duhur mjekësor.

Të drejtat për pronën. Megjithëse gratë kultivojnë më tepër se gjysmën e prodhimeve në mbarë botën, në shumë vende ato nuk kanë të drejta ligjore për të zotëruar një pronë ose për të trashëguar tokën.

Gruaja lind e lirë dhe gëzon të drejta të barabarta me mashkullin në çdo aspekt. Andaj, diskriminimi ndaj grave nënkupton çdo dallim, përjashtim ose kufizim të bazuar në gjini, që ka për efekt ose qëllim të komprometojë ose të asgjësojë njohjen e pozitës së gruas, cilado qoftë gjendje e saj, martesore mbi bazën e barazisë së burrit dhe të gruas, të drejtave të njeriut dhe të lirive themelore në fushat politike ekonomike, shoqërore, kulturore e civile ose në çdo fushë tjetër.

Një pjesë e madhe e popullatës botërore i nënshtrohet në mënyrë rutinore torturës, urisë, terrorizmit, poshtërimit, gjymtimit madje edhe vrasjeve, thjeshtë se janë femra

Rasti Miriam

Miriam është 36 vjeçe dhe është nënë e gjashtë fëmijëve. Ajo është rritur në një fshat larg nga qendrat urbane. Miriam e ndërpreu shkollimin pas përfundimit të klasës së dytë. Prindërit e saj kanë qenë të varfër, kurse shkolla ishte 4 (katër) km. larg nga shtëpia e saj. Babai i saj besonte se arsimimi i femrës është vetëm humbje kohe dhe përpjekjesh, pasi fati i femrave është martesë e jo për të punuar për mbijetesë.

Kur Miriam ishte 12 vjeçe, sipas zakoneve lokale i ishte bërë rrethprerja (gjymtimi gjenital). Ajo u martua si 16 vjeçe me një njeri rreth të 50-tave. Babai i saj mori nga dhëndri një sasi të mirë parash si pajë për nusen. Vitin e ardhshëm ajo lindi një djalë. Fëmija kishte lindur i vdekur. Klinika regjionale ishte 10 km. larg fshatit dhe nuk bënte mbikëqyrjen e lindjeve. Gjatë shtatzënisë, Miriamin e rrahtë bashkëshorti shpesh dhe ajo besonte se fëmija lindi i vdekur për këto arsye. Sidoqoftë familja e saj dhe shumë të tjerë nga fshati e fajësuan Miriamin për dështim. Miriamin nuk kishte dëshirë të kishte marrëdhënie seksuale me bashkëshortin e saj. Ajo frikësohej nga ai dhe nga shtatzënia. Bashkëshorti i saj konsideronte se ka të drejtë për marrëdhënie seksuale me atë dhe rregullisht e detyronte Miriamin. Ajo nuk dëshironte të mbetej shtatzëne përsëri, por nuk kishte tjetër zgjidhje. Ajo vizitonte mjekët popullore dhe merrte përzjerje të ndryshme të bimëve dhe gjithashtu mbante hajmali që nuk kishin sukses. Ajo rrallë kishte kohë të shkonte për kontroll në klinikë dhe atëherë kur shkonte këtë e bënte për shkak të fëmijëve që i sëmureshin, por kurr nuk arrinte të bisedonte me motra medicinale për kontracëcion. Ajo (motra medicinale) edhe pse dukej se e kuptonte gjuhën lokale të Miriamit, preferonte të bisedonte në gjuhën dominuese që flitej në kryeqytet dhe mes klasës së edukuar të njerëzve. Ajo e kishte frikësuar Miriamin.

Jeta e saj ka qenë një sagë e gjatë e dhunës, varfërisë dhe skamjes. Miriamin gjatë disa shtatzënisive që kishte dhe gjatë rritjes së fëmijëve të saj përpiquej të mbante shpirtin dhe trupin bashkë. Ajo mbolli një parcelë të vogël me gjëra për të ushqyer fëmijët e sajë, pasi që bashkëshorti kurrë nuk i epte para të mjaftueshme për këtë. Ajo kërkoi ndihmë nga prindërit e saj dhe nga një misionar vizitues. Të gjithë i thanë asaj ta dëgjojë bashkëshortin e saj dhe i kujtuan asaj se ka obligim ndaj bashkëshortit dhe familjes.

Një ditë bashkëshorti akuzoi Miriamin për shoqërim me një njeri tjetër ai pretendonte ta ketë parë atë duke qeshur dhe biseduar me një fshatar në një ditë tregu. Kur ajo u përgjigj, ky filloi ta godasë pa ndërprerë duke i thënë lavire dhe duke u zotuar se do t'i hakmerrej për atë çnderim që ajo i kishte bërë. Miriam kishte pësuar lëndime të rënda ajo mendonte të kishte thyer edhe brinjët. Për disa javë rresht, ajo nuk kishte mundur të dilte jashtë shtëpisë. Ajo nuk kishte para të shkonte në klinikë për trajtim, ose për të arritur deri atje. Askush në fshat nuk i ndihmoi asaj edhe pse kishte disa që mendonin se bashkëshorti i saj e kishte tepruar. Gruaja është punë e burrit të sajë. Në pamundësi për të shkuar në treg për të shitur ose për tu kujdesur për kopshtin e sajë, Miriamin dhe fëmijët e saj gati sa vdiqën nga uria.

Miriamin e dinte se do të ketë dhunë edhe në të ardhmen. Ajo frikësohej për jetën e saj dhe jetën e fëmijëve të saj. Ajo pa në ëndërr vdekjen e saj dhe e dinte se duhej të shkonte. Posa filloi të ecte, ajo mori me vete dy më të vegjlit dhe e lëshoi fshatin. Ajo tani jeton në një fshat tjetër, si refugjate brenda shtetit të saj duke jetuar në frikë se bashkëshorti i saj do ta gjej dhe do ta kthej në shtëpi...

A thua edhe sa femra në botë vuajnë fatin e njëjtë ose të ngjashëm me atë të Miriamit?

Gratë vuajnë më së shumti në kushte të varfërisë, ato kanë më pak qasje se burrat në përkujdesje shëndetësore, në arsim dhe në ushqim. Diskriminimi gjinor ka lulëzuar përkundër trendit drejt të drejtave të barabarta në instrumentet e të drejtave të njeriut. Diskriminimi ndaj gruas definohet si çdo dallim, ekskluzivitet apo kufizim që bëhet në bazë të gjinisë që ka për

efekt e qëllim ndryshimin apo anulimin e njohjes, të gëzimit apo të ushtrimit nga gratë, pa dallim të statusit martesor, në bazë të barazisë së burrit dhe gruas, të të drejtave të njeriut dhe të lirive fundamentale në fushën politike, ekonomike, shoqërore, kulturore, civile apo të çfarëdo fushe tjetër.

Pavarësisht ndryshimeve që kanë pasuar zhvillimin e gruas sot, jo vetëm në Kosovë, por edhe në botë, ende vihet re një hendek mes kapacitetit dhe nevojave të tyre dhe burimeve që ato disponojnë, arsimimit, punësimit, përfshirjes në vendimmarrje. Niveli i ulët i përfaqësimit i gruas në vendimmarrje është një çështje e ndikuar nga shumë faktorë social- kulturor, ekonomik, strukturor, shoqëror etj.

Vendi i parë në botë i cili i ua ka lejuar femrave të drejtën e votës ka qenë Zelanda e Re në vitin 1893. Sot pas afërsisht 100 vjet pas fitimit të drejtës së votës dhe të drejtës për tu zgjedhur, gratë në Kosovë kanë një nivel të ulët përfaqësimi në nivel vendimmarrës.

Barazia gjinore nuk është një çështje e grave siç cilësohet, por është një çështje e barazisë mes grupeve të burrave dhe grave e shanseve të barabarta mes tyre në të gjitha fushat e jetës duke filluar nga drejtimi i familjes tek qeverisja e një shteti. Ajo është një proces integrimi që synon zhvillimin e shoqërisë, në nivelin e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut në nivel social, në nivel të drejtash civile dhe politike duke pasur mundësi të barabartë për të ushtruar të drejtën për të zgjedhur dhe për t u zgjedhur.

3. Përfshirja e diskriminimit në legjislacionin vendor dhe më gjerë si dhe disa vështrime në këtë aspekt.

Të gjithë personat janë të barabartë para ligjit dhe kanë të drejtë të gëzojnë mbrojtje të barabartë para ligjit pa asnjë dallim. Në lidhje me këtë, ligji do të ndalojë çdo diskriminim dhe të garantojë mbrojtje të efektshme kundër diskriminimit mbi çfarëdo baze siç është raca, ngjyra, gjinia, gjuha, feja, bindjet politike apo bindje të tjera, prejardhja kombëtare apo shoqërore, pasuria, apo një gjendje tjetër.

Kushtetuta e Republikës së Kosovës si tekst i parë kushtetues i Kosovës së pavarur dhe sovrane, përmban parime dhe norma të përgjithshme me të cilat sigurohen të gjitha të drejtat dhe liritë themelore të drejtave të njeriut- kapitulli II-të i KRRK-së. Qëllimi i garancive kushtetuese për të drejtat dhe liritë themelore është mbrojtja e dinjitetit të njeriut, lirisë dhe barazisë. Përveç që janë këto të drejta të garantuara me kushtetutë, po ashtu është në fuqi dhe zbatim edhe Ligji për Barazi Gjinore, (Nr.2004/3).

Mirëpo, edhe përkundër faktit se këto të drejta janë të garantuara me kushtetutë, dallimet gjinore në vendin e punës mund të përdoren si një tregues i barazisë gjinore, ngase gratë nuk trajtohen në mënyrë të ndershme në tregun e punës dhe përballen me pengesa indirekte të tilla si stereotipet dhe diskriminim gjinor. Gratë hasin ende diskriminim në të dyja format e veçimit horizontal dhe vertikal, ngase shumica e tyre vazhdojnë të jenë të punësuar në sektorë ku tradicionalisht punojnë gra, si shëndetësia dhe arsimit. Një masë e rëndësishme për përmirësimin e gjendjes së gruas është ekzistenca e punëve të cilësisë së mirë për gratë, në pozita menaxheriale apo nivele të larta drejtimi. Një studim i bërë në Harëward, ka treguar se

rendimentet profesionale të grave janë më të mira se ato të kolegëve meshkuj, ngase bankat e vetme që nuk janë përfshirë në krizën e kredive kanë qenë ato që kanë qenë gra në pozicionet drejtuese, ka shpjeguar një specialiste financiare Heather Mc.Gregor në bankën /City/ në Londër, pikërisht se gratë kanë një raport më racional me paranë , më pak emotive dhe janë më shumë të prirura ndaj kursimeve. Në terminologjinë e Konventës së Kombeve të Bashkuara, për eliminimin e të gjitha formave të diskriminimit ndaj Gruas (CEDAWË), Neni 11 i kësaj konvente specifikon detyrimet e shteteve palë në fushën e punësimit duke kërkuar që shtetet palë të marrin të gjitha masat për eliminimin e diskriminimit të gruas në fushën e punësimit.

Ndërsa në vendin tonë, edhe përkundër specifikimit dhe rregullimit sa i përket barazisë ligjore në fushën e punësimit, prapë nuk respektohen të drejtat e grave të punësuara në sektorin privat edhe pse një gjë e tillë është e rregulluar me Ligjin e Punës, Nr.03/L-212–Pushimi i Lehonisë, neni 49. Femrat e punësuara në sektorin privat nuk mund ta gëzojnë këtë të drejtë sepse kjo dispozitë ligjore fare nuk vlen për punëdhënësit privat pasi nënat pas lindjes menjëherë duhet të paraqiten në vendin e tyre të punës ose në të kundërtën ju ndërpritet marrëdhënia e punës. Punonjësit e sektorit privat kanë raportuar përqindje më të lartë të diskriminimit gjinor në vendin e punës me 30.7% krahasuar 16.7% të raportuar në sektorin publik. Nga shumë anketime perceptohet se pushimi i lehonisë kushtëzon zhvillimin në karrierë dhe po ashtu cilësia e punës në periudhën e shtatzënisë ulet.

Përqindja e femrave të punësuara ndër vite, për periudhën 2009 e deri më tani nuk ka pasur rritje, dhe mundësitë e ngritjes në karrierë për femrat pas pushimit të lehonisë janë të pakta ,për shkak se duke marrë parasysh që vetëm 27% të punësuarve në Kosovë janë të gjinisë femërore, raporti gjinor në punë rrezikon të bëhet edhe më i dukshëm. Andaj, pushimi i lindjes me një kohëzgjatje modeste rrit mundësinë e pjesëmarrjes së grave në tregun e punës, në mënyrë të theksuar ku pushimi është i paguar. P.sh reforma gjermane e lehonisë e quajtur ELTERNGEL, e cila zëvendësoi 67% të ardhurave për deri 14 (katërmëdhjetë) muaj pas lindjes së fëmijës, ka treguar një rritje të konsiderueshme në probabilitetin e nënave të punësuara në fund të kësaj periudhe. Ashtu që pushimi i lehonisë është në thelb të një procesi i cili ndikon dhe përcakton dëshirat e grave që të kthehen në punë dhe ti kryejnë punët e tyre me sukses.

4. Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut

Konventa Evropiane e të Drejtave të Njeriut (KEDNJ) -është një traktat ndërkombëtar në bazë të të cilit shtetet anëtare të Këshillit të Evropës premtojnë t`u sigurojnë të drejtat themelore jo vetëm qytetarëve të tyre por edhe çdo individ brenda juridiksionit të tyre.

Garancitë dhe ndalimet - Kjo konventë mbron në veçanti:

1. Të drejtën për jetën,
2. Të drejtën për një proces të rregullt gjyqësor,
3. Të drejtën për të respektuar jetën private dhe atë familjare,
4. Lirinë e shprehjes dhe të mendimit, ndërgjegjes dhe fesë dhe
5. Të drejtën e pronës.

Konventa ndalon:

1. Torturën dhe trajtimin ose dënimin ç'njerëzor ose poshtëruës
2. Skllavërinë dhe punën e detyruar,
3. Ndalimin arbitrar dhe të paligjshëm dhe
4. Diskriminimin në gëzimin e të drejtave dhe lirive të përcaktuara me Konventë.

Konventa u nënshkrua më 4 nëntor 1950 në Romë, ndërsa hyri në fuqi në vitin 1953.

5. Disa fjalë për Gjykatën Evropiane për të Drejtat e Njeriut

Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut është një gjykatë ndërkombëtare e themeluar në vitin 1959. Kjo gjykatë merr vendime për kërkesat individuale ose ndërshtetërore të cilat pretendojnë shkelje të drejtave civile dhe politike të përcaktuara në Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut.

Gjykata është më seli në Strasburg – Francë nga ku monitoron respektimin e të drejtave të njeriut të 800 milionë evropianëve në 47 shtete anëtare të Këshillit të Evropës, që e kanë ratifikuar konventën.

Numri i gjyqtarëve është i njëjtë me numrin e shteteve anëtare. Në fillim të themelimit të kësaj gjykate kanë qenë vetëm 7 shtete, ndërsa sot përbëhet gjithsej nga 47 shtete, dhe është instrument kryesor për mbrojtjen e të drejtave të njeriut. Gjyqtarët zgjidhen për një kohë prej 6 vjetësh, ata mund të rizgjidhen, por mandatet e gjysmës së gjyqtarëve të zgjedhur në zgjedhjen e parë mbarojnë në fund të tre vjetëve. Në secilin rast merrë pjesë edhe një gjyqtarë vendorë me qëllim të lehtësimit të kuptimit të legjislacionit vendorë. Secili gjyqtarë, i emëruar vepron në kapacitetin e tij/saj personal.

Kushtet të cilat duhet të plotësohen për t'ia adresuar një çështje Gjykatës së Strasburgut janë:

- Shkelja e një të drejte të mbrojtur me KEDNJ dhe protokollet e saj.
- Parashtruesi(t) të jetë (janë) viktimë e asaj shkelje.
- Ankesa të bëhet brenda afatit kohor më të shkurtër se gjashtë muaj pas përdorimit të plotë të mjeteve vendore.

Në goftëse rasti konsiderohet i pranueshëm, dhoma e përbërë nga 7 gjyqtarë vendos mbi bazën e rastit. Aktvendimi i tyre lidhur me atë nëse rasti konsiderohet veçanërisht i rëndësishëm ose paraqet ndonjë risi për juridiksionin ekzistues, është final, me ç'rast dhoma e madhe prej 17 (shtatëmbëdhjetë) gjyqtarësh shqyrton kërkesën.

Aktgjykimet janë të detyrueshme dhe gjithashtu mund të ofrojnë kompensim të dëmeve. Implementimi i aktgjykimeve është detyrë e Komitetit të Ministrave, i cili bën mbikëqyrjen e ekzekutimit të aktgjykimeve të gjykatës. Mirëpo problem kryesor i kësaj gjykate është numri shumë i madh i ankesave, i cili është rritur shumë viteve të fundit duke rezultuar në mbingarkesën e sistemit.

6. Përfundimi

Mos diskriminimi është njëra prej fushave më të rëndësishme dhe më dinamike nga praktika juridike për shkak se ndryshe nga shumë traktate të tjera për të Drejtat e Njeriut, konventa nuk e ndalon diskriminimin në ushtrimin – gëzimin e të drejtave të tjera të garantuara me traktatin në fjalë, por e bën lirinë nga diskriminim si të drejtë njerëzore në vetvete. Kjo është njëra nga arsyet pse procedura sipas Protokollit Fakultativ ka mbetur tërheqëse edhe për personat që janë në jurisdikcionin e Konventës Evropiane të të Drejtave të Njeriut, sipas së cilës shkelja për mos diskriminimin mund të konstatohet vetëm kur diskriminimi kryhet në lidhje me gëzimin e ndonjë të drejte të mbrojtur me këtë Konventë.

Bibliografia

- WHO- training curriculum gender rights in reproductive health
- European Convention on Human Rights- Cases, materials and commentary- Prof. Alaistar Mowbray (Prof.of Public Laë, University of Nottingham), article 14- Prohibition of Discrimination, page 815.
- CEDAW- Convention the elimination of all forms of discrimination against women, art.11
- www.un.org/women
- www.healthorganization.com
- www.etc-graz.at
- Rastet kryesore të Komitetit për të Drejtat e Njeriut përmbledhur nga Raija Hanski dhe Martin Scheinin
- Kushtetuta e Republikës së Kosovës
- Ligji kundër diskriminimit Ligji Nr.2004/ 3
- Ligji i punës Ligji Nr. 03/L-212